

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (ANO) XLVIII (42)

Štev. (No.) 16

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

27 de abril — 27. aprila 1989

Simboli in spomini

Leta 1941-45 so bila za Slovenijo zgodovinsko pomembna in usodepolna. Današnja vladajoča stranka, nepreklicno povezana z dogodki tistih let, je postavila in čuva preko 6000 spomenikov. Ti spomeniki v današnji formi izražajo partijsko, enostransko gledanje. V posvetilih je izključno govora o NOB, omenjajo se „domači izdajalci“. Revolucija ni omenjena, vendar vsi spomeniki nosijo simbole komunistične partije. Ta lažna zgodovinska slika je bila in ostaja narodu vsiljena.

Spomeniki, ki jih je za časa revolucije postavila opozicija, kot Orlov vrh itd., so bili neusmiljeno uničeni; primitivnost režima nad grobovi nasprotnikov je bila nepopisna.

Ostali so le spomeniki izven domovine. V Vetrinjah v cerkvi je pok. škof Rožman dal postaviti malo spominsko ploščo. Pred leti je bil postavljen lep nagrobni spomenik pobitim beguncem v Glinjah na Korškem. Namesto na mesta množičnih neoznačenih grobov obiskujejo simbolične spomenike v Midlandu v Kanadi, Orlov vrh v Clevelandu, ter spomenik v Slovenski hiši v Buenos Airesu.

Italijani so postavili žrtvam OZNE iz leta 1945 dva mogočna spomenika v Bazovici in Gorici. Avstrijci so zaenkrat postavili spomenik 130 odvedenim in 99 tajno pobitim po OZNI v maju 1945 ob Krki na Korškem. Sedaj pripravljajo novega, mogočnejšega. Ljubljana bi ta spomenik rada preprečila, kar naj dosežejo

koroški levičarji (dr. M. Šturm). A braniti in zagovarjati slovensko revolucijo je nevhvaležno in manjšini silno škodljivo početje!

Doma zaznamujemo počasno odpiranje slovenski zgodovini izven okvira partije in revolucije. V Mariboru so postavili spomenik gen. Maistru. Na Žalah so se novembra 1988 javno spomnili pobitih rojakov, ki nimajo označenih grobov. Na domnevanih krajih množičnih umorov ljudje prižigajo sveče v spomin nedolžnih žrtev.

Pred kratkim je zemeljski plaz skoraj uničil partizansko bolnišnico Franjo. Režim nabira po vsem svetu darove za njeno obnovo z motivacijo: „ta bolnišnica... je priča velikega boja malega naroda za svobodo... Obnova te bolnišnice naj bo stvar najširše solidarnosti vseh, ki verujemo v ideale svobode in humanizma.“ (Kat. glas, 2. III. 1989) Prikazati v gornji formi bolnišnico Franjo, kjer se povečujejo simboli revolucije z rdečo zvezdo, ni objektivno. Še posebej je nesmiselno in nepošteno obrniti se v tej formi na slovensko in mednarodno demokratsko javnost. Ta akcija je zopet posrečena politična poteza ZKS, ki hoče na ta način zakriti pravo obliko in formo naše polpretekle zgodovine. Leta 1974 je Aleksander Solženicin pozval sovjetske narode: „Ne živite v lažeh.“ Podpreti obnovo bolnišnice Franje v imenu svobode, NOB in pod simboli komunizma je laž današnjega slovenskega življenja. **dr. Peter Urbanc**

Krvave slike s Kosova

„Nenadoma so štirje policaji planili nad rdeči avto. Tolkli so ga in brcali, nato kot furije odprli vrata in se najprej lotili moškega, ki je sedel poleg voznika. Bil je star, imel je kakšnih 65 let. Potegnili so ga iz avtomobila in z gumijevkami zbili v krvavo gmoto. To je trajalo nekaj sekund. Nisem utegnil prijeti za kamero, pa tudi strah me je bilo. Toda neverjetno se je šele zgodilo. V roki enega izmed policajev se je prikazala pištola. Pomeril je na črnolasega fanta, ki je sedel za volanom. Pomislil sem, da ga hoče ustrahovati. Toda policaj je hotel streljati. Pištola se je zataknila. Il storil nalašč, da bi prestrašil mladega Albanca? Ne, spet je pritisnil na petelna. Orožje spet ni sprožilo. Pri tretjem poskusu je počilo. Fant je nagnil glavo na stran. Policaji so se nam približali. Imeli so krvave roke. Preživeli smo najdaljše trenutke v življenju. Zagledali so kamero in — neverjetno — spustili so nas naprej. Peljali smo se mimo opla. Fant je bil mrtev, imel je razbito glavo. Starec na tleh je kazal slabotna znamenja življenja. Druga potnika na zadnjem sedežu sta bila negibna, bela kot zid, trda od groze. Tudi drugi avtomobili za nami so odpeljali. Nihče ni nič rekel. Zakaj, zakaj? Vprašali smo uradnika, ki nas je spremljal. Razširil je roke in ni odgovoril.“ **Mauro Montali, L'Unita, Rim, 5. aprila**

„Krvave spopade na Kosovu so uradno popisali majhni skupini albanskih „nacionalistov in separatistov“. Govorijo tudi o „zaroti“, ki so jo zasnovali „skrajneži“ in „elementi od zunaj“, z drugimi besedami, iz Tirane. Vedeti je, da je o teh izrazih doseženo načelno soglasje med šestimi republikami krhke jugoslovanske federacije. Kljub temu pa je Slovenija, najbolj liberalna od vseh, zagrešila manjšo pregreho. Stane Dolanc je pred slovensko skupščino med drugim dejal, da dogodki zadnjih dni kažejo, da posebni ukrepi, sprejeti februarja, da bi se izognili prelivanju krvi na Kosovu, niso dosegli svojega cilja. Dokaz temu so smrtno žrtve.“ **Le Monde, Pariz, 3. aprila**

Velik strah se polašča Kosova, kjer so Srbi vzpostavili mir. Kosovski Albanci živijo v bojazni pred srbsko represijo. Zaradi strogih varnostnih ukrepov včasih ni mogoče narediti niti pol kilometra, ne da bi

se avtomobilisti ustavili ob štirih miličnih zaporah, pri katerih je treba odpreti prtljažnik in se sprizniti tudi s telesno preiskavo. **V. Brocard, Liberation, 5. aprila**

Prisotnost pri delu, ki naj bi pokazala, da se razmere v pokrajini urejajo, je podobna pesku v oči. Medtem, ko so veliki del albanskih častnikov obtožili za napačno poročanje o najnovejših dogodkih in jih odpustilo je dela, delavci za stroje sicer prihajajo, toda ob strojih stojijo, njihovi otroci pa v šolah le molčijo. To je po nedavnem revoltu na ulicah tipičen pasivni odpor, ki ga je čutili kljub srbskemu sklicevanju na „normalizacijo“. **Times, London, 4. aprila 1989**

Zadovoljstvo vseh jugoslovanskih političnih struktur nad spreminjanjem ustave na Kosovu je skalil le slovenski tisk, ki je izrazil svoje pomisleke. Dnevnik Delo je na prvi strani objavil celo karikaturu o kosovskih delegatih, ki volijo z dviganjem roke, medtem ko tanki merijo na skupščino. **Republica, Rim, 5. aprila**

VINKO LEVSTIK PO TELEKSU

„Reden-izreden“ kongres CK ZKJ

V CK ZKJ so se končno le zmenili glede tega, ali naj bo naslednji kongres reden ali izreden: 14. kongres, ki bo decembra, bo tako „izreden in reden“ hkrati. Boji v CK ZKJ so zadnje mesece zato tako ostri, ker bo tisti, ki si bo izboril premoč v CK, imel pod svojim vplivom tudi vojsko. V Beogradu razni politični forumi še naprej vztrajajo pri t. i. „informaciji ZIS o napadih na JLA“, ki govori o „kontrarevoluciji“ v Sloveniji. Ta informacija je najnovejša neposredna grožnja Sloveniji, saj so „kontrarevolucije“ zato, da se zatirajo.

Zanimiv korak naprej se je zgodil v BiH, kjer se je začelo javno pisati o zrežiranem poskusu politične diskvalifikacije dr. Nenada Kecmanovića s strani Službe državne varnosti (SDV), takoj ko je le-ta poskušala s pomočjo stalinističnih ostankov v političnem vrhu BiH dr. Kecmanovića, rektorja sarajevske univerze, onemogočiti pri kandidiranju za člana predsedstva Jugoslavije iz te republike. Kecmanović je od kandidaturo sicer odstopil, vendar je takoj zatem časopisje objavilo ozadje afere. SDV ga je namreč kot absolutnega favorita na volitvah hotela onemogočiti na pristno stalinistični način, saj ga obtožuje, da je bil povezan s tujimi obveščevalnimi službami. Ker so se delegati bosanske skupščine uprli stalinistom v svojih vrstah, tako da niso dali podpore nobenemu od ostalih dveh kandidatov, je celotna afera Kecmanović pripomogla do tega, da bodo poleg razkrinkanja stalinističnih metod celotne volitve ponovili na neposrednih, splošnih in tajnih volitvah. Kljub temu očitnemu napredku pa stalinisti v njihovih vrstah še naprej čvrsto držijo svoje pozicije.

Na Kosovem pa so še kar naprej korenite čistke.

V Ljubljani je temeljno sodišče zavrnilo predlog o zaplembi 14. številke Mladine, vendar le-ta še vedno ni v prodaji, ker se lahko višje javno tožilstvo, ki je izdalo predlog o zaplembi, pritoži. Medtem pa se je najnovejši številki, ki je že izšla in je še bolj provokativna, pridružila spet Tribuna, ki je z novim uredništvom po enoletni zelo plehki vsebini spet ostra, saj je objavila tekst o plebiscitarni odcepitvi Slovenije, za naslednjo številko pa najavlja objavo odlomka iz Žebetove knjige Neminljiva Slovenija, za katerega so v tej številki že objavili uvod-

nik. Prav tako sta reško in zagrebško sodišče preklicali prepoved „Vala“ in „Starta“. Boji med liberalci in stalinisti so postali vsakdanja stvar. Otoki Lastovo, Vis in Pala-gruža, ki so bili ves povojni čas zaradi vojaških objektov nedostopni tujcem, bodo te po novem letu lahko gostili.

Jugoslovanski zun. minister Lončar se je moral med svojim obiskom v Veliki Britaniji zagovarjati zaradi poklicnega morilca Vinka Sindičića iz Reke. Sindičiću te dni v Veliki Britaniji sodijo, saj so ga lani aretirali tik po poskusu umora hrvaškega političnega emigranta. Sindičić je že iz 70-ih let poznan atentator jugoslovanske tajne policije, saj je ubil ali pomagal pri uboju večih jugoslovanskih političnih emigrantov. Kot po navadi v podobnih primerih zaenkrat jugoslovansko časopisje o sojenju ter ozadju Lončarjevega obiska ne poroča, medtem pa je Mladina poslala na sojenje svojega častnika, ki ekskluzivno poroča o sojenju ter preteklosti Udbinega poklicnega morilca.

21. aprila je Janez Janša dobil odločbo, da se mora takoj zglasti v zapor na prestanje enopolletne kazni, ki jo je dobil na lanskem sojenju pred vojaškim sodiščem v Ljubljani. Janša je takoj zatem izjavil, da prostovoljno ne bo šel v zapor, Odbor za človekove pravice pa je še isti hip dal v javnost že pripravljeno celotno vrsto protestnih predlogov, ki se bodo začeli odvijati tisti hip, ko bodo Janšo odvedli v zapor. Večina protestnih akcij bo potekala na javnih mestih. Tudi Borštnik je dal v javnost izjavo, da ne bo več vlagal prošenj za preložitve izvršitve kazni. To utemeljuje kot znak protesta, češ da bo tako postalo jasno, koliko so najbolj poklicni predstavniki slovenske oblasti resnično storili za obrambo slovenske suverenosti. Slovenska politika je sedaj sama sebe prisilila, da pokaže svoj pravi obraz, saj bi lahko že zdavnaj rekla svoj NE ob tej očitni provokaciji proti Sloveniji, ki se je odvila na vojaškem sodišču.

Te dni so potekale tudi slovesnosti ob 70. obletnici ljubljanske univerze, ki še vedno nosi ime po komunisti Kardelju. Slovesnosti so potekale povsem v ideološkem okviru „velikega misleca“, čigar ime mora univerza nositi, in še vedno si nihče ne upa postaviti na dnevni red zahteve, da nimata univerza in Kardelj nič skupnega.

Prišlo bo do kolapsa...

Pod tem naslovom je časnikar Gustav Ströhm priobčil v časopisu „Die Wochenpresse“ razgovor z jugoslovanskim disidentom Milovanom Djilasom o najnovejših znakih razpada Jugoslavije.

Na vprašanje, v koliko je utemeljeno mnenje, da pojav Slobodana Miloševića na politični tribuni lahko pomeni začetek razsula Jugoslavije ter na daljši rok nastanek velesrbske države, je Djilas med drugim odgovoril:

„Srbsko stališče v tem pogledu ni jasno, ker ne obstaja nobena tozadevna javna izjava. Srbsko vodstvo namreč vedno poudarja svoje pro-jugoslovansko stališče, katerega pa pojmuje malo drugače kakor Slovenci in Hrvati. Čeprav je srbsko ljudstvo za Jugoslavijo — lahko svoje mnenje spremeni, če bi v Srbiji nastalo nezadovoljstvo zaradi narodnostnega problema ali pa zaradi socialnega in gospodarskega položaja. Državni srbski tisk pa je izrazilo separatističen in protijugoslovanski in mnogokrat piše neresnice o Slovincih in Hrvatih. Ne trdim, da se slovenski in hrvaški tisk zadržita povsem korektno do Srbov. Ker pa govorim o Srbih, ugotavljam, da širi beogradska Politika ozračje sovraštva, nestrpnosti ali celo iracionalnosti, kar seveda lahko vodi do separatizma. Sedaj imamo v Srbiji terje elementov: pro-jugoslovansko zadržanje ljudstva, pro-jugoslovanske izjave političnega vodstva in kot tretji element tisk, ki pa je dejansko separatističen. Slednji stremi za združitve vseh Srbov, ki živijo tudi v drugih republikah, kot na primer v Bosni in Hercegovini.“

Na časnikarjevo mnenje, da je pravo nesoglasje, če Beograd na eni strani očita Hrvatom, da so med zadnje svetovno vojno sodelovali pri genocidu Srbov, po drugi strani pa od njih zahteva bratstvo in enotnost s Srbi, je Djilas odgovoril:

„O bratstvu in enotnosti jugoslovanskih narodov pri nas že ne govorimo več dosti, v tisku pa Srbi hujskajo proti Slovincem in Hrvatim. Sicer nihče ne reče naravnost,

da so Hrvati narod, ki je izvršil pokol Srbov, razpravljanje o tem pa vendarle nakazuje, da je obdolženo vse ljudstvo, ne samo ustaši. Celó katoliško Cerkev napadajo Srbi frontalno, ker naj bi le-ta po njihovem mnenju sodelovala z ustaši, in ne pomislijo, da so med hrvaškimi katoličani razne linije. V zadnjem času pa je polemika o Slovincih veliko bolj ostra kakor o Hrvatih. Pred drugo svetovno vojno med Slovenci in Srbi ni bilo resnejših problemov, sedaj pa je čisto drugo stanje. V Ljubljani se namreč dogaja demokratski proces, proti kateremu širi srbski tisk lažljivo gonjo. Za primer navaja Jožeta Smoleta, ki naj bi po pisanju srbskega tiska „žalil srbsko ljudstvo“. To seveda ni res, ker je Smoleta napadal le beogradsko srbsko vodstvo. Poleg tega doživljajo Slovenci neke vrste narodni in demokratski prepored, medtem ko se demokratski procesi v Srbiji slabijo. Dejstvo je tudi, da je Slovenija zaradi svojega gospodarskega razvoja dosegla takšno stopnjo, da že ne more več rasti ob ali v značilni gospodarski strategiji komunističnih držav. Obenem imajo Slovenci tako visoko razumsko, intelektualno diferenciacijo, da v njej ni mesta za enostransko ali totalitarno razvijanje. Zato jih lahko razumemo, če mislijo, da jim iz Beograda preti nevarnost, saj prevladuje v Sloveniji mnenje, da je v ozadju vojaštvo, ki je monolitno partijsko-politično organizirano. Čeprav je jugoslovanska partija že povsod razpadla, med vojaštvom še obstaja, kjer je 99% vseh častnikov njenih pristašev in ti so po večini Srbi. Naravno je torej, če so Slovenci nezaupljivi in če se bojijo srbske prevlade. Vojaštvo pa sumi, da se hočejo Slovenci ločiti tako od titoizma, kakor od Jugoslavije. Kar zadeva prvo, bo skoro držalo, ne more pa se jim dokazati drugače, saj Slovenci v glavnem terjajo več notranje samostojnosti.“

Po Miloševiću naj ne bi bilo več enotnosti med srbskim vodstvom ter vojaštvom. Slednje namreč neče podpirati posameznih republik, tudi ne

„Žrtve s Kosova so na vesti Jugoslavije,“ je rekel Milan Kučan, predsednik ZKS. Ta komentar so opazovalci na široko interpretirali kot zakrito, a zelo strogo kritiko proti Srbom.

Protesti na Kosovem in vedenje policije so resno prizadeli jugoslovanski ugled na zahodu in so znižale možnosti za zunanje investicije v državi ter druge pomoči. **International Herald Tribune, London, 4. aprila**

„Policija je izgubila kontrolo in streljala na vse,“ je rekel pričevalec. „Pobjalji so ženske, otroke in

srbskega vodstva. To bi namreč pomenilo razpad Jugoslavije in tudi njegov lastni razsul.

Na časnikarjevo vprašanje, če je še vedno mnenja, da je Beograd najbolj liberalno mesto v Jugoslaviji, je Djilas odgovoril: „V zadnjih letih se je mnogo spremenilo in danes sta Slovenija in Hrvaška bolj liberalni, kakor Srbija. Iluzija je, če kdo misli, da je Milošević novi Tito. Je relativno mlad borec in agitator, a še ni oblikoval lastne ideje. Presojam po kot dejansko pozitivne njegove zmognosti, da lahko skliče množice demonstrantov ter neti nedoumljive strasti. Na tak način je namreč prelomil stare vzorce, sheme.“

Na vprašanje, kako gleda v bodočnost, je odgovoril: „Mislim, da bo prišlo do kolapsa. Nastali bodo še večji nemiri in večji nered. Vidim razpad sistema in ne izključujem razpada Jugoslavije, posebno če bodo narodi, ki sestavljajo sedanjo Jugoslavijo, nadaljevali s svojimi tendencami. Dosedaj so bile vse demonstracije mirne in tudi težnje po nasilju ni videti, možni pa bodo hujši spopadi, predvsem na Kosovu. Tam bi zadostovala samo majhna skupina ekstremistov, ki bi izzivala spopade. Odkar sem se ločil od jugoslovanske partije, zagovarjam zblizevanje Jugoslavije in Združene Evrope. Prepričan sem, da severni republiki v Jugoslaviji težita v Evropo, Srbijo pa zadržuje njen avtoritarni režim. Milošević je sicer vedno zahteval, da naj bi sedanje vodstvo odstopilo, a ni uspel. Zato je sedaj več ali manj osamljen, saj ga niti Makedonci niso podprli.“

po „Die Wochenpresse“ povzela D-ova

Še o Primorcih

Komunikacija med Argentino in Slovenijo, ki je nastala — prvič v zgodovini obeh dežel — s prihodom dopisnika Marka Jenšterla v Argentino, je slovenski javnosti omogočila, da se seznanj z odmevi, ki jih je izzval intervju, objavljen v sobotni prilogi. Najprej smo v Delu lahko prebrali o sestanku primorskih Slovencev, kjer so odločno protestirali proti izjavam Majde Sosič, predsednice društva Triglav v Buenos Airesu, v prejšnji prilogi pa še pismo Alberta Čuka, direktorja radijske oddaje Slovenski kotiček v Argentini. Spor je najbrž dokaj nerazumljiv za širšo slovensko javnost, a že samo s tem, da je tej javnosti prikazan, zbuja upanje, da bomo v bodoče bolje obveščeni o življenju in kulturi številnih slovenskih skupnosti po svetu.

S prihodom dopisnika v Argentino se je torej odprla možnost za približevanje dveh geografsko tako oddaljenih dežel; odtlej smo lahko v Delu prebrali marsikaj o političnih in gospodarskih razmerah v Argentini (in tudi v Čilu in Peruju), hkrati pa smo se prvič seznanili z bogatimi kulturnimi življenjskimi slovenske skupnosti. Zame, ki raziskujem kulturno zgodovino Slovencev v obeh Amerikah, so take novice neprecenljive vrednosti, kot rojeni Argentinci pa mi prvič ponujajo kontinuirano in poglobljeno sliko o tem, kar se tam dogaja, in lahko trdim, da se je časnikar — v razmeroma kratkem času — toliko poglobil v argentinske razmere, da je sposoben dati strokovno pogled na dogajanje.

Naj se vrnem k neposredni motivaciji za ta prispevek; ugotovila bi samo, da se v izjavah Majde Sosič-

ve zrcali žalostna izguba zgodovinskega spomina, ne samo tistega, ki se nanaša ne samo Primorsko; tudi onega, ki izhaja iz bogate preteklosti Primorcev v Argentini. O tem pa tudi v Sloveniji vemo premalo. Prav ta pomanjkljivost je zame izziv, da poskušam slovenski javnosti približati delo in kulturo okrog 20.000 primorskih Slovencev, ki so se zaradi fašizma odločili za boleč odhod v novi svet. Del tega, kar so v novi deželi ustvarili, je bil pred kratkim predstavljen na razstavi del arhitekta Viktorja Sulčiča. V spremnem katalogu je skozi življenje samega ustvarjalca podan pogled na številne institucije in časopise, ki so odlikovali to skupnost. Poleg tega bi bilo treba omeniti še dramsko in zborovsko dejavnost, politične manifestacije (npr. ob obletnicah bazo- viških žrtve, gibanje za priključitev Primorske k Jugoslaviji, spominsko slovesnost ob stoletnici rojstva Simona Gregorčiča z izdajo njegovega zbranega opusa, organizirano pomoč domovini med vojno in po njej ipd.), pouk slovenščine, razvejene društvene aktivnosti, literarno ustvarjalnost in publicistiko in še kaj. Upam, da bo sedaj odprta konfrontacija, ki jo je omenjeni intervju povzročil, pripomogla k oživitvi zgodovinskega spmina v sami Argentini in pri nas. Upam tudi, da bo vse to v oporo številnim pobudam v tej smeri, kot npr. pouku slovenščine, ki že nekaj let uspešno poteka v društvu Triglav. Na koncu pa še zahvala tistim, ki omogočajo strokovno časnikarsko poročanje iz Argentine.

Delo, 4. februarja

dr. Irena Mislej

Slovo od dr. Cirila Žebota

O smrti Cirila Žebota 9. januarja so poročale slovenske radijske postaje v zamejstvu in zdomstvu kot tudi londonska BBC in washingtonska GLAS AMERIKE ter slovenski listi, med njimi tudi ljubljanska MLADINA; največje priznanje pa so mu izkazali številni rojaki in prijatelji od blizu in daleč, ki so se udeležili njegovega pogreba 12. januarja. „Kdo bo za njim nosil plamenico slovenstva“, je pisal nekdo, ki sicer ni bil iz ožjega Žebotovega kroga, a cenil njegove napore in zasluge v nenehni prizadevanjih v prid slovenske svobode.

„Tvoji boji so bili dolgotrajni in trudapolni,“ je dejal v globoko občutenih besedah in v govorniškem zanosom prijatelj pokojnega 93-letni senator Frank J. Lausche ob slovesu. „Poznana mi je tvoja nepretrgana predanost in zvestoba rodni Sloveniji. Dolga leta si bil bitke v prid svobode slovenskega ljudstva tako v Jugoslaviji kot povsod v svetu. In svojih skrbi za Slovenijo nisi nikoli opustil.“ Senator Lausche se je tudi spomnil svojega obiska pri njem v bolnišnici na božični dan, prilike, ko mu je dr. Žebot v svojo novo knjigo vpisal posvetilo. „Radost je zasijala v njegovih očeh in videl sem v njih,“ je dejal senator, „nemisljivo željo, da bi tudi Slovenija dočkala enkrat v polni meri svojo svobodo Ciril, borec, počivaj v miru.“ mu je rekel senator Lausche v zadnje slovo.

Žebot je sledil zamislim svojih slovenskih vzornikov: Dr. Korošca in Lamberta Ehrlicha in bil neutrudljiv zagovornik slovenskih interesov in bodočnosti Slovenije med Slovenci in morda še bolj v svetu mednarodnih političnih činiteljev. In prav te misli so bile povsem očite na pogrebni svečanosti, govorih in petju. V pogrebni zgradbi je opravil molitve rev. Raymond Wadas, družinski prijatelj in prijatelj celotnega slovenskega občestva v Washingtonu. Slovenske molitve za pokojnega pa je opravil p. Kalist Langerholz iz Chicaga. V imenu kanadskih prijateljev se je v lepih besedah poslovil dr. Kuk iz Toronta.

Maša-zadušnica je bila v osrčju univerzitetnih zgradb. Prostorna cerkev je bila povsem zasedena, saj so prišli še mnogi kolegi pokojnega z univerze. Jezuit Eugene Poirier, ki je bil glavni celebrant, je v žalni pridigi s klenimi besedami poudaril

prizadevanja mnogih profesorjev, da bi se ohranil krščanski značaj univerze in se zaustavila sekularizacija; Ciril Žebot je bil v teh prizadevanjih protagonist. Med darovanjem pri maši — somaševalo je osem duhovnikov — je pel washingtonski slovenski zbor Gallusovo pesem „Ecce quomodo moritur iustus“, med obhajilom pa Slomškovo „Glejte že sonce zahaja“. Pred krsto se je od pokojnega poslovil še dr. Solterar, ki je bil dolgo časa predstojnik ekonomskega oddelka Georgetown univerze in ki ga je ob njegovi upokojitvi nasledil dr. Žebot.

Na pokopališče Mount Olivet, kjer že počiva nekaj washingtonskih Slovencev, je prišlo mnogo udeležencev pogrebne maše in zmolilo molitve za pokojnega skupaj z rev. Wadasom v angleškem in dr. Kalistom Langerholzem v slovenskem jeziku. Vsem je bila skupna zavest, ki jo je med pogrebno homilijo poudaril rev. E. Poirier: „Morda najbolj zavidljiv intelektualni dosežek zanj je prišel z izdajo knjige o njemu ljubljani. Žal pa zdaj ne bo mogel uresničiti svojih načrtov, da bi napisal še knjigo o Sloveniji v angleškem jeziku.“ Na grobu se je od dr. Žebota poslovil njegov prijatelj in sodelavec, dr. Matej Roesmann iz Clevelanda, ki je pokojnega označil za princa duha in nenehnega borca za uveljavljanje in uresničevanje slovenske suverenosti.

Poleg številnih člankov in analiz v vodilnih ameriških dnevnikih (New York Times, Washington post, Wall street Journal) in strokovnih ali političnih razprav v ameriških revijah in drugih publikacijah, je treba dr. Žebotu v čast priznati zasluge vsaj za štiri izmed številnih mnogostranskih akcij, za katere se je neutrudljivo zavzemal:

Ustanovitev ameriškega centra v Ljubljani.

Intervencije pri ameriški vladi in kongresu za obnovo ukinjenih slovenskih oddaj Glasa Amerike.

Prizadevanja pri mednarodni organizaciji Amnesty International v Londonu v korist tedaj zaprtih političnih obsojencev (jetnikov vesti) v Sloveniji.

Delo za slovensko kapelo v Washingtonu.

Vse te akcije (prvi dve s podporo senatorja Lauschet) so bile kronane s popolnim uspehom in so danes živi spomenik pokojnemu.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerič

Ali se zavedamo, da se nahajamo komaj dva tedna pred volitvami? Dejansko se to ne pozna. Res nas preplavljajo z volilno propagando po TV, radiju in po cestah, a vse to ostane v ozadju, ko nas, bliže kot volitve, udarja vsak dan gospodarski kaos v katerega je padla država. In čeprav kandidati napenjajo vse sile, si je prva mesta v časopisju in najboljših prostorih v informativnih osvojila kriza, ki ji ne vemo para in ji ne vidimo konca. Zato se moramo ustaviti znova o njej, čeprav je bližnja volitev tehnično važnejši činitelj. V praksi gospodarji dolar in vsi se mu morajo umakniti.

SIC TRANSIT...

Takega konca si Alfonsín ni pričakoval. Sanjal je, zlasti po tisti zmagi leta 1983, s „tretjim zgodovinskim gibanjem“, kateremu na čelu bi seveda stal on; sanjal o modernizaciji, sanjal o novi prestolnici, sanjal o stabilizaciji, katero je želel podariti državi. Mu kdo more to zameriti? Zamera gre, da si je stvar predstavljal laže, in da je v tej predsta-

vi vztrajal, ko mu je stvarnost že davno pokazala, da to niso „mačje solze“.

Tako potekajo zadnji tedni, predno se bo vedelo, kdo mu bo nasledil. Res bo po volitvah še dolga doba, predno bo potrjeno ime bodočega predsednika, razen če peronisti dobijo nadpolovično večino. A volitve so mejnik, katerega si je drugače predstavljal. Sedaj pa, po 6. februarju, je vse zdrvelo v zrak. Vse, zlasti dolar.

Ameriški bankovec pa je stvar, ki si jo je treba vseeno bliže ogledati. Nihče, ki je pri zdravi pameti, ne more trditi, da je dolar res toliko vreden, kolikor ga zdaj plačujejo. In če je bila uradna valuta prve dni februarja še okoli 17 avstralov za en dolar, je danes resnična vrednost okoli 40 avstralov, morda, recimo z dobro voljo, okoli 50. In zapik. Zakaj torej v svojih skokih presega ceno 100 avstralov?

To pa je že stvar „vrednosti“ in „cene“. Ko ljudje zgubijo pamet, in jim je prvo rešiti samega sebe, in svoj žep, potem šele skupni blagor (pa naj gre tu za posameznike ali

Slovenščina - moj jezik

KDO JE TISTI, KI...

Srečal sem sestro sosedove Mare, ki sem ji dolžen vrtno škarkje.

Kje je jopica naše babice, ki je včeraj ostala v pralnici?

Pavla je najlepša mladenka v naši vasi, ki jo vsi občudujejo.

Tukaj imam osnutek sporeda, ki sem ga v naglici pripravil.

Marsikdo se zagovarja, da se z lahkoto razume, kako je mislil govornik. Vendar sem v zadregi: Katera od obeh sestra je lastnica škarkij? Menda ni babica ostala čez noč v pralnici... Je res vas vredna občudovanja vseh? Se da spored v naglici pripraviti? — Če bi tako nejasne izjave kdo dajal pri sodni razpravi, bi se mu lahko primerilo, da bi ga po nedolžnem obsodili. Kadar besede napačno uredimo, se čisto smisel spremenijo. Zelo spremenijo.

Za vse primere in za vse čase velja, da je oziralni zaimek KI vezan na tistega, ki je neposredno pred njim. Prejšnji stavki bi se morali urediti tako:

Srečal sem sosedino sestro, ki sem ji dolžen...

Kje je babičina jopica, ki je včeraj ostala v pralnici?

Pavla je v naši vasi najlepša mladenka, ki jo vsi občudujejo.

MARKO KREMŽAR

Ob usodnih odločitvah

PRIPOMBE OB BRANJU „USODNIH ODLOČITEV“ FR. BUČARJA

Popolnoma nerazumljivo pa je, da avtor, medtem ko upravičeno pričakuje razumevanja ne le za dobronamerne partizane, temveč tudi za idealiste-komuniste, obsodi domobranec kot „kvizlinge“ (str. 113). Tega ni storil niti zgodovinar Metod Mikuž, ki v svojem „Pregledu“ ugotavlja, da v Sloveniji med vojno ni mogoče govoriti o „kvizlingih“. Temeljit vpogled v tedanje razmere in odgovorna analiza izraza, ki ga uporablja avtor, zadostujeta za zavrnitev opredelitve, ki ima danes povsem določeno vsebino. Očitati domobrancem kakršnokoli ideološko sličnost z okupatorjem, pa najsi bo to razizem ali socializem, bi bilo neodgovorno, pa tudi o kakih skupnih koristih in povojnih ciljih ni mogoče govoriti, ko je bilo jasno vsem, tudi Nemcem, da so simpatije velike večine domobrancev in vseh, ki so se med nami upirali komunistom, na Zahodu. Sicer pa, koliko Slovencev je sploh kdaj verjelo v nemško zmago? Brez komunistične revolucije pod okupacijo, ni noben sklep ne take ne drugačne „komande“ ne mogel ustvariti na podlagi razbitih Vaških straž vojske, ki je kljub vsem težkim okoliščinam bila in ostala slovenska, ne le po zunanjih

Za spored imam tukaj osnutek, ki sem ga v naglici pripravil.

Pripoved je lepša, kadar so stavki kratki. Tako so misli bolj jasne, laže jih je razumeti. Tudi napak se nam skoraj ni bati. Če napravimo iz tistih stavkov, ki so v začetku tako klavarno izzveneli, po dva stavka, bo pripoved lepša, lahkotnejša in brez napora pravilna.

Srečal sem sestro sosedove Mare. Dolžan sem ji vrtno škarkje.

Kje je jopica naše babice? Včeraj je ostala v pralnici.

Pavla je najlepša mladenka v naši vasi. Vsi jo občudujejo.

Tukaj imam osnutek sporeda. V naglici sem ga pripravil.

V preprosti govorici se KI redko rabi. Raba tega zaimka nas zavede v dolge stavke. Čim daljši je stavek, tem manj ga obvladamo. Kar hitro nam kje spodsne, tudi zatakne se rado. Kratki stavki so bolj pripravi. Zakaj bi iskali težave, če nikomur ne prinesejo koristi. Ne govorniku ne poslušalcu. Preprosto in jasno izražanje ne pomeni, da je kdo premalo učen. Zamotano izražanje in raztegovanje po skoraj vedno kaže, da govornik še ni imel urejenih misli, ko je že začel govoriti.

M. A.

DO ZADNJEGA DIHA

In vendar se predsednik noče vdati.

Žalostno je, da nima jasnega pogleda na stvarnost. Katerikrat smo že zapisali na teh straneh, da je največji uspeh sedanega predsednika demokratična kontinuiteta. Dejstvo, da bo dopolnil svoj mandat (Bog daj), in predal vlado demokratično izvoljenemu predsedniku, je že zgodovinski dogodek, nepoznan v zadnjih šestdesetih letih. Tudi cena, ki jo narod in država plačujeta za to rast, za to zorenje v demokratičnem življenju, ni prevelika, če pomislimo na zgodovinske sadove, ki jih bo prineslo sedanjo trpljenje ali bolje sedanje žrtve. Vsaka šola stane, in Argentina je to šola potrebovala, in jo še potrebuje.

Z demokracijo mnogi niso jedli, ne se učili, ne bili ozdravljeni. A ojačene ustanove nudijo možnost, da se kriva pota poravnajo, sedaj ali v bodočnosti. Zato, ponavljamo, bi bilo žalostno, da bi dr. Alfonsín branil, do zadnjega diha, sektaško gledanje na zadnja leta. Žalostno, da bi zatajeval dejstva. In vendar bi bilo treba, tudi v tem primeru, vztrajati na pozitivnem izidu te težke in zapletene dobe argentinskega življenja.

ZBOROVANJA TU IN TAM

Treba je razumeti, da radikali potrebujejo velik predvolilni shod, da si nekoliko okrepijo dušo po zadnjih anketah, ki jasno kažejo prednjačenje peronističnega kandidata. Kar jim daje drugo upanje je dejstvo, da je še mnogo, mnogo neodločenih, ki lahko v zadnjem trenutku nagnejo tehtnico na drugo stran.

Nihče pa tudi ne zanika važnosti volivcev, ki jih v volilni zbornici more dobiti tretja politična sila, ki jo danes predstavlja liberalizem. Kar se tega tiče, si liberalci sami niso na jasnem. Stalno trdijo, da bodo volili „lastne kandidate“, a vsak ve, da Alsogaray-Natale nima nobenih izgledov. Spričo tega dejstva namigujejo v Alsogarayevo bližini, da bi mogli dati svoje glasove

potrebe po odpuščanju so lahko različne, a če bomo merili ne bomo nikdar izmerili. Zato je treba odpuščati brez zadržkov, v upanju, da bo odpuščanje vzbudilo, kjerkoli je še treba, milost kesanja. Kajti brez tega je odpuščanje enostransko in „sprava“ puhla.

Zato bi morali slovenski kristjani moliti vsak dan za spreobrnjenje vsega našega naroda, kajti vsi smo dan za dnem potrebni spreobrnjenja.

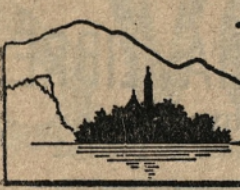
In nekristjani? Bog ve. A končno moramo gledati v prihodnost z zavestjo, da bo vsak dajal odgovor v prvi vrsti za svoja dejanja in opuščenja. Morda bo zgled nagnil voljo tudi tistih rojakov, ki ne verujejo, da skupaj z nami upajo.

II. del. Oblegani zmagovalec

V drugem delu podaja prof. Bučar nekaj pregled različnih izhodišč, ki lahko pripeljejo iz zagate, v katero je zapeljala slovenski narod komunistična partija.

Gotovo je prvo vprašanje na katero je potreba odgovoriti, „ali je sploh možno, da se leninistični sistemi sami po sebi... iz totalitarnih spremene v demokratične?“ (str. 151) Avtor meni, da bo partija branila svoj monopol do skrajnosti in. da bo „popustila samo tam, kjer monopolu v resnici ne more vzdržati.“ (str. 151)

Ker je partija obetala ljudstvu gmotno blaginjo, se bo potemtakem „bitka za javno mnenje... odločala na gospodarskem področju“ (str. 157), nadaljuje pisec. Vendar go-

NOVICE IZ SLOVENIJE

IDRIJA — Smukov grič vztrajno drsi proti središču mesta. Leta 1975 so namerili 10 cm na leto; zdaj gre bolj počasi: 1 cm na leto. Zdaj strokovnjaki raziskujejo možnosti, kako bi ta fenomen preprečili. Programirali so dokončno ureditev do leta 2006, ko naj bi zasuli rove in jaške, izkopane v 500 letih izkoriščanja rudnika živega srebra.

NEW YORK — Plečnikova potujoča razstava, ki je bila prvič odprta v pariškem centru George Pompidou, je bila tudi v tem mestu od 19. januarja do 23. februarja. Naslednja postaja bo v juliju v Washingtonu; so pa tudi možnosti, da bi še prej bila predstavljena v Clevelandu.

ILIRSKA BISTRICA — Sanacija reke Reka počasi le napreduje. Najprej so v tovarni ivernih plošč Lesonit zamenjali postopek, s katerim več ne onesnažujejo reke, zdaj je pa še Tovarna organskih kislin zgradila dvostopenjsko čistilno napravo. Končno bo še zgrajena centralna čistilna naprava, ki bo v dveh, treh letih pripeljala čistočo vode do zadovoljivih rezultatov. Ti rezultati so potrebni, ker od njih odvisi bodočnost Škocjanskih jam v seznamu UNESCOve svetovne dediščine.

NEW YORK, ZDA — „Laguna“ je ime zbirki srebrnega jedilnega pribora, ki jo je izoblikoval Oskar Kogoj iz Mirna pri Novi Gorici. Prvi modeli so iz leta 1971, predelani čez štiri, dokončno figuro pa so do-

ve peronističnemu kandidatu. Druga važna osebnost v stranki, polemična in dinamična Adelina, pa se javno izreka za Angeloza. In tako je vsaj za sedaj volk sit in koza cela. Vprašanje pa je, če jim ta nihajoča politika ne odtrjuje glasov. Zlasti še, ko je možnost „rezati“ volilnice.

To pa je zopet druga zadeva. Strokovnjaki trdijo, da je dejansko sedanji sistem volilnic nepravilen. Ne bi smele stranke predstaviti ene same dolge volilnice, marveč štiri ali pet manjših, ki bi volivcu omogočile lahek glas za predsedniškega kandidata ene stranke, poslanskega druge, provincialnega tretje, in občinskega še katere druge. Celo škofje so zadnje čase svetovali „reznje“ volilnic, kot eno izmed možnih načinov kako oddati vestnejši glas. To stranke ne zanima. Želijo „celotno“ glasovanje. Naša dolžnost pa je „vestno“ glasovanje.

A o tem, nekoliko več prihodnjč.

bili predlanskim. Lani je Argenterie Breggio iz italijanske Padove začela proizvodnjo tega posebnega pribora ledvičaste oblike, zdaj pa jo je posebna komisija oddelka za arhitekturo in oblikovanje newyorškega Muzeja moderne umetnosti sprejela v svojo stalno zbirko.

OTOČEC — Bienale slovenske grafike bodo priredili na Otočcu med 25. majem in 30. junijem. Pobudniki imajo namen, naj bi se vsaki dve leti tukaj predstavi pregled ustvarjalnosti slovenskih grafikov, ki živijo in delajo v skupnem slovenskem kulturnem prostoru. Letos so razdelili 150 vabil ustvarjalcem v Sloveniji in zamejstvu, Izseljenski matici pa naložili skrb, da jih razdeli slovenskim organizacijam po svetu. Vsak grafik naj bi sodeloval s tremi izvirnimi listi iz zadnjih dveh let. Spričo posrednika (SIM) bi si drznili podvomiti, če bo skupni slovenski kulturni prostor zadosti skupen.

MURSKA SOBOTA — Pitne vode primanjkuje v avstrijskih krajih Štajerske in Gradišanske. Zato so Avstrijci pokazali pripravljenost, da takoj odkupijo tudi po 77.000 kub. metrov vode na dan. Toliko vode seveda ni na razpolago; so pa Sobočani mislili, da bi iz Avstrije dobili denar za povečanje vodovodnega omrežja ter ga vrnili z dobavo pitne vode. Potrebnih je še mnogo načrtov, a razlika v ceni (v Avstriji stane kub. meter pitne vode 10 šil., v Sloveniji pa 1 šil.) kaže, da bi se izmenjavajo splačala.

PIRAN — Alkohol naj bi bil zapisan že vsak šesti odrasel Slovenec. Ta podatek so obravnavali občinski mošnje iz tega kraja ob Jadranu in iskali možnih ukrepov, ki bi znižali jugoslovansko tretje mesto po porabljenih alkoholnih pijač na prebivalca. Zato naj bi brezalkoholno pijačo oprostili prometnega davka, za to pa alkohol nabil še višji davek. Tudi deveta ura zjutraj naj bi bila meja, po kateri smejo v lokalih točiti žgane pijače. In tudi večje možnosti uživanja zdravega življenja (šport in narava) naj bi k temu pripomogle.

LJUBLJANA — Samoupravljanje s temelji marksizma (STM) je bila ime predmetu, ki so ga študentje na srednjih šolah sovražili in zaničevali. Zdaj ga strokovnjaki skušajo zamenjati. Na njegovo mesto naj bi prišlo „družboslovje“, ki bi v treh letih seznanjal študente z osnovno državljanske vzgoje in civilne

družbe ter politično ekonomijo, filozofijo, sociologijo in psihoanalizo. Ta program želijo uvesti že v letošnjem šolskem letu.

LJUBLJANA — Statistike pravijo, da mora Švicar porabiti 10,5 minute, da si kupi liter kuhinjskega olja. Italijan porabi 12 minut, Francoz 14, Nемец 25,2 minute, rekord pa imajo Jugoslovani, saj morajo delati kar dve uri!

LJUBLJANA — Nova gimnazija še ne bo uvedena v prihodnjem šolskem letu. Le šest srednjih šol v manjših krajih (Ljutomer, Črnomelj, Sežana, Ajdovščina, Tolmin in Idrija), bodo smele imeti podoben program kot nekdanje gimnazije. To pa zato, ker ne morejo nuditi vseh smeri usmerjenega izobraževanja premajhnemu številu študentov v teh krajih. Kljub temu pa pravijo, da bi bila povsod v Sloveniji potrebna neka modernizirana gimnazija, ki bi nadomestila sedanjo srednjo šolo.

MURSKA SOBOTA — Tomograf so kupili v Pomurski bolnišnici, pa ga ne bi smeli uporabljati, ker naj bi delitev dela nalagala tako specializacijo le ljubljanskemu kliničnemu centru in mariborski bolnišnici. Pomurci so se odločili, da bodo vseeno uporabljali računalniški tomograf; v služaji pa, da bi jim to prepovedali, bi ga pa dali v najem mariborski bolnišnici in s tem obšli nenavadni paragraf. In Mariborčani so na to že pristali.

UMRLI SO OD 29. jan. do 25. feb. 89:

LJUBLJANA — Jože Javornik, 80; Stanko Jakopič, 82; France Vidervol, 74; Ivanka Janežič roj. Jančar; Danica Demšar roj. Habjan; Franc Kutin; Olga Sterle, 81; Cilka Pirc roj. Zohar; Milan Pavlovič; Marija Šuštar; Terezija Zakrajšek; Ani Zobec roj. Novotny; Milena Klančar roj. Pevec; Ivan Gliha, 90; Jože Reisp, 86; Franja Rupnik roj. Žagar, 91; Cirila Miklavc roj. Gabrijelečič; Franjo Zorko; Karel Šušteršič; Vera Longyja roj. Rozman; Andrej Vrhovc; Franc Smrdel, 86; Anton Zajec; Emerik Dražil; Ivan Skodlar; Silvo Mravlje.

RAZNI KRAJI — Matija Topalov, Koper; Ana Ažber roj. Sušnik, Gabersko; Anton Kocen, Mengeš; Pavla Flis roj. Habjan, 66, Domžale; Ana Marija Bajuk roj. Turk, Brežice; Franja Krušič roj. Hlačar, 79, Zalec; Sonja Abram, Koper; Stane Lavrišek, Krško; Pepca Šmajgej, Brežice; Ivan Golorej, Bled; Slavica Jankovič roj. Cvitkovič, Metlika dr. Vlado Juvan, 73, Varaždin; Helena Bratina roj. Lončar, 89, Murska Sobotna; Roža Seražin roj. Makarovič (Gašperčičeva) Avče pri Kanalu; Zinka Hauptmann, Celje; Vinko Mali, 67, Kranj; Vida Mlakar roj. Regvat, Murska Sobotna; Janez Trebušak, 85, Kranj; Darinka Tomanovič roj. Droč, 91, Solkan; Rafko Jeraj, Vodice; Ivan Pirc, 86, Zagorje; Franc Bučinel, Senovo; Katarina Mrčun, 85, Koper; Jože Kerč, Dob; Matilda Odlašek, Trbovlje; Stane Kolenc, Šmartno ob Paki; Miloš Pristovšek, 84, Celje.

spodarskega razvoja ni brez ljudi. Tu pa ne zadostujejo „strokovnjaki“, ki so sad „usmerjene vzgoje“ (prim. str. 158). Treba je inovatorjev, to je svobodno mislečih ljudi. Odtod avtorjev pravilen in pomemben zaključek, da je „vzgajanje inteligence oz. ustvarjanje možnosti in razmer, iz katerih se inteligenc na novo poraja... neposredno delovanje za svobodo in ustvarjalno družbo.“ (str. 162) Pa tudi kolikor večji delež bo imela pri odločanju o javnih zadevah resnična, „to je ustvarjalna strokovnost, „toliko manj bo političnega voluntarizma, toliko manjši bo ideološki monopol partije. S tem pa se tudi s te strani odpira pot v demokracijo.“ (str. 189)

Vendar totalitarni režim, lahko „svoje nasprotnike uniči brez velikih težav“ (165) in to v vsaki stopnji družbenih sprememb, vse dokler ima politični monopol. Iz te zagate vidi avtor izhod le v „gospodarskem sodelovanju z Zahodom“. To je po njegovem mnenju „najpomembnejša pot, ki lahko privede do izhoda.“ (165) Česar avtor ne omenja je, da ta najpomembnejša pot ne bo zastoj. Sodelovanje z Zahodom je v bistvu trgovina, kjer bo ena stran prodajala svoj kapital, druga pa dajala v zameno svojo gospodarsko prihodnost. To poti ne zapira, a postavlja ljudi, ki bodo imeli možnost trgovanja z Zahodom pred resnično „usodno odločitev“. Ni namreč izključena možnost, da bodo po trgovanju z Zahodom, slovenski partiji dosegli, da bo na Slo-

venskem bolj prost tujec od rojaka.

Ker nista mogoča ne umetnost ne znanost brez prave svobode, ugotavlja Bučar, da znanstveniki in umetniki, kadar se uklonijo diktatu politike, kmalu „prenehajo biti znanstveniki“ (str. 167) in umetniki ter se spremene „ali v navadnega uradnika ali v propagandista“ (str. 168). In vendar „umetnik in znanstvenik... obvladujeta področje, kjer je totalitarni režim posebno ranljiv...“ Vsak na svoj način lahko namreč ustvarjata „razmere in pogoje, ki so v veliki meri zunaj dosega neposrednega političnega ukrepanja...“

Čeprav brez dvoma drži, kar pravi avtor, se zdi, da na tem mestu podcenjuje moč režima, ki lahko, kadar hoče, ukine vsa materialna sredstva, katera omogočajo umetniku in znanstveniku živeti in delovati. Ali morda upa, da je odprta meja na Slovenskem dokončno zagotovljena pravica?

Pritisk režima vzdrže le moralno zdravi ljudje, ki jih oblikuje navadno le zdrava družina. Zato je prav družina tisto področje, kjer se bo po avtorjevem mnenju odločala usoda družbe. V tem pogledu se popolnoma strinjamo z njim, ko pravi, da je „bitka za družino... bitka za družbeno prihodnost.“ (str. 170)

Tudi trenja s katoliško Cerkvijo bodo neizogibna, kajti ta je „na eni strani... vez in posrednik z Metafizičnim, na drugi pa... urejevalec odnosov med ljudmi na temelju vrednostnih etičnih načel...“ (171) Ta-

ko sta Cerkev in z njo verniki partiji „tekmeča za obvladanje tistega duhovnega in s tem posredno družbenega življenja, na katerem hoče partija imeti popoln monopol“ (str. 173). Te avtorjeve ugotovitve so usmerjene v sedanost in prihodnost, a so imele isto tezo tudi v naši preteklosti.

Nevarnost za slovenstvo pa vidi prof. Bučar v sedanjem političnem sistemu ne toliko zaradi njegovega nasilja, temveč zato, ker načenja moralne temelje, „na katerih je živelo in se ohranjalo slovenstvo“ (str. 175). „Te moralne temelje je ustvarila predvsem slovenska Cerkev in najbrž jih v veliki meri prav ona lahko ohrani in razvija.“ (175) poudarja avtor in s tem ponavlja verjetno nevede, razloge, ki so prepričali marsikatero njegovega rojaka že pred pol stoletja in več, da je za naš narod v tej dobi marksizem največja nevarnost.

In konec koncev, ali se bo sistem vendarle kdaj spremenil? Na to vprašanje povzema France Bučar svoj odgovor takole: „Sprememba sistema je možna le, če pogoji zanjo nortranje dozore. Ti pogoji pa so lahko izpolnjeni le, če družba doseže tisto notranjo prenovo, ki bo utemeljila vlogo osebnosti kot nosilca. Prizadevanja v to smer so zato družbeno najbolj pomembna. Družbo bo preoblikoval tisti, ki bo v tem boju zmagal.“

Skratka, notranja prenova je edini izhod iz komunistične zagate. Gre tedaj za spreobrnjenje, ki je iz-

SLOVENC V ARGENTINI

Osebnosti

Rojstvo: V družini inž. Jožeta Lenarčiča in prof. Pavline roj. Dobovšek se je 24. t. m. rodila hčerka Ana Pavla. Čestitamo!

Krsti: Dne 26. marca je bil krščen v katedrali Carmen de Patagones Marko Matjaž Gorjup, sin Petra in Adrijane roj. Telič. Botrovala sta Lado in Marta Telič roj. Maysan.

22. aprila je bila krščena v slovenski cerkvi Marije Pomagaj predela sv. krst Andreja Veronika Loboda, hčerka Marjana in ge. Ane Frančiške, rojene Urbančič. Botrovala sta ga. Helena Loboda, poročena Oblak in Jože Urbančič. Krstil jo je prof. France Bergant.

Dne 23. aprila pa je bil v slovenski cerkvi Marije Pomagaj krščen Damjan Lazar, sin Borisa in ge. Valerije, rojene Uštar. Botrovala sta ga. Marjana Lazar in Tone Novljan. Krstil ga je prelat dr. Alojzij Starc.

Staršem iskrene čestitke!
Poroka: Dne 15. aprila 1989 sta se v župni cerkvi Sta. Rita v Boulogni poročila Peter Sušnik in Margarita Salinas. Botrovala sta ga. Ljuzka Sušnik in Jože Salinas. Čestitamo!

Nova diplomantka: Na buenosaireski univerzi je končala študije in postala arhitektinja Veronika Gabrijela Skvarča iz Palomarja. Naše čestitke!

MENDOZA

POMEMBEN IN VESEL OBISK

Na tretjo velikonočno nedeljo, 9. aprila smo imeli lepo svečanost. V soboto pred praznikom je priletel iz Bariloč med nas na obisk delegat slovenskih duhovnikov v Nemčiji msgr. dr. Janez Zdešar.

Z nestrpnim veseljem smo ga pričakali na letališču. Zvečer smo se ob prijetnem svežem zraku zbrali na dvorišču pred Domom k asadu.

Naslednji dan, v nedeljo pa smo imeli — nezgodo. V svoji šaljivi duhovitosti je gost pripomnil, da je prišel pač „zamašit“ luknjo. In bilo je dejansko tako; da ni bilo njega med nami, bi to nedeljo ostali brez slovenske maše...

Župnik Jože Horn je v petek zjutraj v omotici nenadoma padel, se poškodoval na čelu in se udaril ponovno še na že oboleli kolk. Moral je v bolnišnico, odkoder upamo, da ga bodo v nekaj dneh poslali domov.

Tako je torej brez njegovega somaševanja vodil bogoslužje dr. Zdešar, somaševal pa je župnik Ivan Tomažič.

Po maši so vsi navzoči bili postreženi s toplim čajem in pecivom. Nato je zvonec ponovno povabil v dvorano. Po kratkih pozdravnih besedah društvenega predsednika Mak-

sa Ovcjaka je pred zbor v kotu ob odru stopil prof. B. Bajuk in napovedal, da želé mendoški rojaki poleg rednega slovenskega bogoslužja predstaviti tudi svoje delovanje s področja kulture. Napovedal je, da bo zbor zapel tri ljudske pesmi v pripridbi rav. M. Bajuka, čeravno je osirotel in je brez rednega pevovalje. Pod vodstvom prof. B. Bajuka je zapel „Slavec“, „Misli na me“ in „Ena nova zdravica“. Dodal je še dr. Kremzarja himno „Slovenija v svetu“.

Nato je zavzel prostor pred odrom dr. Zdešar. Po kratkih uvodnih besedah je razložil, da nima namena predavati, ampak je na razpolago vsakemu, ki želi staviti kakšno vprašanje, da se porazgovorimo. In tako se je razvilo nadvse zanimivo razpravljanje o njegovem slovenskem pastoralnem obsegu delovanja v Zapadni Evropi. Tudi je med navzočimi vladalo veliko zanimanje za versko in kulturno življenje naših tamošnjih rojakov.

Po tem sestanku je naš gost obiskal naše družine, spoznal naša gospodarska podjetja in si ogledal zgodovinske ter kulturne zanimivosti naše Velike Mendoze.

V ponedeljek popoldne pa nam ga je železniški ptič zopet odnesel in z njim izginil v sinjih višavah proti Buenos Airesu.

Bb.

SLOVENSKI DOM CARAPACHAY

Že je bilo omenjeno v Svobodni Sloveniji, da letos poteka 200 let, odkar je bila napisana prva slovenska komedija „Županova Micka“.

Avtor te komedije je bil Anton Tomaž Linhart, rojen l. 1756 in umrl l. 1795. Bil je zgodovinar in pesnik, v začetku je pesnikoval le v nemškem jeziku. Žiga Zois, mentor in mecen slovenske književnosti, je dal Linhartu spodbudo in pomoč, da je napisal zgodovino Slovencev oziroma „Poskus zgodovine Kranjske“. L. 1789 je napisal komedijo „Županova Micka“ in naslednje leto veseligo „Ta veseli dan ali Matiček se ženi“.

V Sloveniji so bile to leto v Linhartov spomin uprizorjene večkrat njegove komedije. Slovenci v Argentini se pa bomo imeli priliko spominjati tega jubileja v nedeljo, 7. maja v Carapachayu ob slavju 29. obletnice ustanovitve Doma.

Dramatski odsek tega Doma, ki pripravi na leto vsaj dve igri, se je odločil letos za omenjeno „Županovo Micko“. Igro pripravlja že priznani režiser ljudskih iger Tine Kovačič, ki je za to priliko izbral že izvežbane igralce.

poraženi. Če bi jim nasprotnikov dokaz ogrozil monopol njihove oblasti, ga kratkoma vržejo v zapor ali drugače utišajo.“ Njihov poseg v družbo je totalen, ni namreč „področja družbenega življenja, v katero država ne bi posegala s svojimi ukrepi.“ sviri avtor, ki ne piše v preteklem temveč v sedanjem času. Zdi se, kakor da bi opominjal na vztrajnost in na previdnost tudi nas v zdomstvu, ki si včasih domišljamo, da se je totalitarni režim v domovini unesel ali utrudil.

Leninistični režim, kot ga imenuje avtor, se bo boril za monopol oblasti, dokler bo obstajal in „dialog“ z njim je utopija, kakor je razvidno iz besed, ki jih je napisal nekdo, ki ta sistem pozna ne le v teoriji marveč v najbolj sodobni praksi.

Vendar je iz vsega navedenega upati, da se bo sistem notranje razkrojil, kajti „kot nosilec ideologije je partija že propadla... in ideološko naslanjanje na leninizem pomeni oprijemati se skale, ki se je že odkrutila.“ (214) zaključuje France Bučar razmišljanja o usodnih odločitvah.

Vse je tedaj vprašanje časa. In kaj je pol stoletja v zgodovini neke ideje? Zato bi lahko rekli, da leninizem ni bil nikdar skala, temveč le kotaleči se kamen v toku zgodovine. Usodno se je zmotil, kdor ga je zamenjal za skalo.

K o n e c

V Buenos Airesu, februarja 1989.

MALI OGLASI

Prodajamo psičke pasme „Airedale Terrier“ — čistokrvne s pedigree — Klicati od 16.—21. ure. T. E. 623-8188.

ARHITEKTI

Andrej Duh — načrti, gradnje in vodstvo del v Bariločah in okolici; nepremičninski posli. — P. Moreno 991, 5. nadstr. C. — 8400 Bariloche.

TURIZEM

Petovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni Marjeta Šenk. T. E. 762-2840.

ADVOKATI

dr. Vital Ašič — odvetnik - ponedeljek, sredo, petek od 17 do 19, Don Bosco 168 - San Isidro; T. E. 743-5985.

dr. Franc Knavs — vsakovrstne civilne, delavske in trgovske zadeve v Capitalu in Pcia. Bs. As. — Tucumán 1455, 9. nadstr. E - T. E. 45-0320 - poned., torek, četrtek od 16 do 20.

ZA DOM

POHIŠTVO: za jedilnice, spalnice, dnevne sobe, moderno in angleški stil. Tine Kovarič. — T. E. 765-1682.

REDECORA — celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge — Bolívar 224, Ramos Mejía, T. E. 654-0352.

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje — Andrej Marolt, Martínez de Hoz 211, San Miguel, T. E. 664-4374.

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov — Andrej Marolt, Avellaneda 216, San Miguel, T. E. 664-1656.

TRGOVINA

Delikatosa Franc Vester — Gana 119 - Capital - (1 kvadra severno od postaje Liniers).

Alpe Hogar — Stane Mehle - vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - 1826 Rem. de Escalada - T. E. 248-4021.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385, 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 312-2127.

RESITEV KRIZANKE

Vodoravno: 1. Irak. 5. Brus. 9. Kor. 12. Gotov. 14. Okolica. 16. Pokrov. 18. Volek. 20. Vsem. 21. Kovan. 22. Uho. 24. Milo. 26. Evin. 28. Ar. 29. Celovec. 31. To. 32. Laže. 34. Ivan. 35. Čič. 36. Pesem. 38. Topi. 40. Kanal. 41. Kitast. 43. Ovirati. 45. Anton. 47. Ton. 48. Ne-se. 49. Joka.

Navpično: 1. Ig. 2. Rop. 3. Atovo. 4. Koks. 6. Rov. 7. Uk. 8. Sovo. 9. Kilav. 10. Oceniti. 11. Rak. 13. Vreme. 15. Lovec. 17. Omilim. 19. Dual. 21. Kovati. 23. Hrapavo. 25. Lov. 27. Noče. 29. Cesar. 30. Enota. 33. Ženiti. 35. Čisto. 37. Elan. 39. Panj. 40. Kot. 41. Kis. 42. Tok. 44. Te. 46. Na.

MLADINA, št. 6 (Ivo Zajdela)

Slovenska politična emigracija

Anton Stres:

CELOVŠKI ZVON MED DVEMA OGNJEMA

(Prvi del njegovega članka je posebej problemom Celovškega Zvona, predvsem oviranju njegovega širjenja v domovini. Iz tega dela priobčujemo en odstavek. Drugi del govori o politični emigraciji na splošno in ga objavljamo v celoti):

Tisti, ki smo sodelovali pri njenem ustanavljanju, smo naivno verjeli, da besede slovenske politike o „skupnem slovenskem kulturnem prostoru“ nekaj veljajo, da politiki mislijo zares. Pa se je izkazalo, da so samo besede, kot toliko drugih, in da je resnica vse nekaj drugega. Dejansko velja veliko bolj nekakšen „ideološki skupni prostor“, ta ima prednost pred narodnim in ta je pripravljen narodnost zapostaviti. Revija je namreč objavila nekaj prispevkov naših izseljencev, ki naši oblasti niso všeč. Pri tem niti ni bilo pomembno, kaj so ti ljudje povedali. Odločilno je bilo, da se je v reviji pojavilo njihovo ime. Od tedaj že nekaj števil te revije ne more čez mejo. Pride telegram, da je ta in ta številka iz Beograda prepovedana. Nihče pa ni tako naiven, da bi mislil, da tudi Ljubljana nima svojih prstov vmes.

Kar zadeva tako imenovano politično emigracijo, je treba pogledati v zgodovino in opaziti, da nastaja predvsem ob revolucijah: ljudje, ki se ne strinjajo s prevratom, morajo v tujino, če hočejo ohraniti živ-

Kreditna zadruga SLOGA — Emé. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Emé. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN — Slovenski dom - Córdoba 129 Tel. 755-1266 - Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS — Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernández - Uraduje ob sredo od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (ga. Marija Gorše).

SLOGA — PODRUŽNICA RAMOS MEJIA. V priložju poslojpa Sloge, Moreno 129. Od ponedeljka do petka od 17. do 19. ure. T. E. 658-6574 — 654-6438.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Monte 1851 - Uraduje ob četrkih od 20. do 22. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) H. Irigoyen 2756 T. E. 651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 (gdč. Julka Moder).

Cena največ štirih vrstic A 12.- za enkratno objavo, za vsak mesec — 4 številke — A 40.-.

V dobrodelni sklad Zveze slovenskih mater in žena so darovali: ga. Mira Zupanc A 150; N. N., Capital Federal, A 350 in Odsek Zveze San Justo A 1000. — Najlepša hvala!

OBVESTILA

NEDELJA, 30. aprila:
Slovensko romanje v Luján.

SREDA, 3. maja:
Redni sestanek ZSMŽ ob 17 v Slovenski hiši; predavanje dr. Katice Cukjati: Oris političnega življenja v Argentini.

SOBOTA, 6. maja:
Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri. Začetek tečaja za odrasle v Slovenski hiši ob 17.40.

Začetek visokošolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15.30.

NEDELJA, 7. maja:
29. obletnica Slovenskega doma v Carapachayu s celodnevno prireditvijo.

SOBOTA, 20. maja:
Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

Mogoče ne veste, da...

— da so Turki tako preplavili Nemčijo, da je danes Berlin tretje turško mesto...

— da je bila na volitvah jeseni 1945 Osvobodilna fronta poražena v okrajih Lendava in Gornja Radgona...

MLADIKA, Trst, št. 2/3

ODBOR SLOVŠKOVEGA DOMA

se iskreno zahvaljuje vsem sodelavcem, obiskovalcem, darovalcem dobrotkov, gospem, ki so darovale pecivo, in vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da je tombola 16. aprila kljub slabemu vremenu tako lepo uspela.

Slovenski dom Carapachay

V NEDELJO, 7. MAJA PROSLAVA

29. OBLETNICA DOMA

Ob 10.45 pozdrav zastavam in nato sv. maša, katero bo daroval prelat dr. Alojzij Starc za vse žive in mrtve člane doma.

Ob 13.00 skupno kosilo.

Ob 15.30 kulturni program z govorom dr. Katice Cukjati in uprizoritve komedije „ŽUPANOVA MICKA“ ob 200-letnici, odkar je bila napisana.

Po igri družabni del, pri katerem sodeluje SLOVŠKI INSTRUMENTALNI ANSAMBEL
Rojaki prisrčno vabljeni!

DAROVE ZA „TOLSTOJEV SKLAD“

lahko oddaste tudi v SLOGI. Člani SLOGE to lahko uredite tudi po telefonu. Uradne ure od ponedeljka do petka od 10.—19. ure. Telefon 658-6574 in 654-6438.

V SLOGI JE MOČ

Visokošolski tečaj
6. maja 1989

Začetek Visokošolskega tečaja v letu 1989 bo v soboto, 6. maja, ob 15.30 v Slovenski hiši. Visokošolci in visokošolke, ne zamudite edinstvene priložnosti. Več o letošnjem tečaju boste zvedeli na tečaju samem.

LETALSKE KARTE etc.

NAJNIZJE TARIFE!
OMENITE TA OGLAS!

TRAVEL AGENCY „RIENTE“
Sr. SALVADOR
A. P. Leg. 6632 Disp. D.G.S.T. 1555

Esmeralda 973 / I“B” - Capital
Tel. 313-9143
(9.30—12.30, 14—18.30)

Poravnajte naročnino!

Šahovski turnir

ZA VSE ŠAHISTE

Švicarski sistem, 7 kol

v SLOVŠKOVEM DOMU

začetek 20. maja

Vpis T. E. 657-3288

TURNIR PODPRE SLOGA

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
Director: Valentín B. Debeljak

REDACCION Y ADMINISTRACION:
RAMON L. FALCON 4158
1407 BUENOS AIRES
ARGENTINA

Teléfono: 69-9503

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:
Tone Mizerit, dr. Katice Cukjati,
Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824

Registro Nac. de la Propiedad
Intelectual No. 85.462

Naročnina Svobodne Slovenije za 1989: Za Argentino A 460; pri pošiljanju po pošti A 550; Zdr. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; obmejne države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.

V Evropi lahko kupite Svob. Slovenijo: v Trstu: knjigarna Fortunato, Via Paganini 2; v Celovcu: knjigarna Mohorjeve družbe, Viktringer 26.

TALLERES GRAFICOS "VILCO" S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES - T. E. 362-7215

PRIDOBIVAJTE
NOVE NAROČNIKE!

Vsem znancem in prijateljem sporočamo, da nas je na hitro zapustila naša draga žena, mama in stara mama, gospa

Vera Perkljč roj. Kogoj

K zadnjemu počitku smo jo položili v soboto, 22. aprila na pokopališče 3 de Febrero v Pablo Podestá.

Zahvaljujemo se vsem, ki ste jo prišli kropiti, zanjo molili, ji delali družbo zadnje noči in jo spremljali na poslednji zemeljski poti. Posebna zahvala župniku Jožetu Škerbcu za molitve ob krsti in tolažilne besede.

Priporočamo jo v molitev!

Žaljuoči:

mož: Edo

sinova: Milan in Aleksander

snahe: Mirta in Irena

vnuki: Milena, Marko in Romina

sestrične: Boža in Helena

bratje in sestre v domovini ter

ostalo sorodstvo.

Buenos Aires; Gorica, Miren, Maribor; Cannes, Francija.

(8) re biti, to misel nam vsiljujejo tisti, ki so za sedanjí odnos do emigracije odgovorni. Če pa so se doma res odločili, da bodo na knjigo odgovarjali s knjigo in ne z represijo, bo moralo enkrat to pravilo obveljati tudi za naše izseljence. Politične parole je treba preverjati na dejstvih in jim samo toliko verjeti.

Tone Peršak:

O POTREBNOSTI IN KORISTNOSTI (SLOVENSKE) „POLITIČNE EMIGRACIJE“

Vprašanja, ki so mi bila zastavljena v zvezi s slovensko politično emigracijo, najbrž v sleherni glavi spodbujajo pravi vrvež najbolj raznolikih asociacij. Komu je pravzaprav politična emigracija, ne le slovenska, temveč politična emigracija vseh jugoslovanskih narodov, najbolj potrebna? Nedvomno jugoslovanski oblasti oziroma vladajoči stranki. Zato je razumljivo, da je prav oblast prek svojih predstavnikov (poklicnih politikov, ideologov in seveda policajev) temo o domnevni težnji in nasilnih dejanjih politične emigracije najbolj in vedno znova pogrevala. Na ta način je po eni strani opravičevala in še opravičuje represijo v državi („zunanji in notranji sovražniki“ so kajpada tesno povezani), po drugi strani pa si je tako pridobivala simpatije državljanov. Navsezadnje se ti le zasmili in prikupi ta uboga preganjana oblast, ki ima toliko zagriženih sovragov, ki so vsi po vrsti notorični zločinci in za nameček še politično konservativni, pa četudi je ta oblast sama po sebi še tako nemogoča. Če bi je ne bilo, politične emigracije, bi si jo v dobrobit oblasti najbrž morali izmi-

sliti. Svojo vlogo je hote ali ne hote v minulih štiridesetih in toliko letih zelo dobro odigrala.

Emigracija že s svojim obstojem priča, da je druga svetovna vojna za Jugoslavijo pomenila tudi državljansko vojno (spopad med četniki in partizani v Srbiji ni imel zgolj značaja razrednega boja in revolucije, in ravno tako tudi ne spopad med ustaši in partizani v Hrvaški ali med belogardisti oziroma domobranci in partizani v Sloveniji). Povrh tega je Jugoslavijo tudi kasneje zapustilo veliko Jugoslovancev iz političnih razlogov: žal npr. le malo vemo o emigrantih, ki so odšli ali ostali na Vzhodu po sporu z informbiromem. Vsa leta po vojni pa so Jugoslovani v kar precejšnjem številu emigrirali zlasti na Zahod. Samo v prvih osmih mesecih letošnjega leta je v ZRN zaprosilo za politični azil prek 5.000 Jugoslovancev; koliko je med njimi Slovencev, žal ne vem. Uradna Jugoslavija (politika) je v skladu s samozadovoljno vasezagledanostjo naše partije in njenim prepričanjem, da gradi najboljši možni družbeni sistem na svetu, na to odhajanja žal znala reagirati samo s psovskami in s podpihovanjem sovražstva do političnih emigrantov. Ena hujših napak naše politokracije je tudi to, da ni zmogla toliko razsodnosti, da bi nega od svojih preštevanih kongresov, konferenc ali plenarov posvetila tudi resnemu razmisleku o vprašanju, zakaj hudiča ljudje iz tega raja bežijo. Za narod, kot je slovenski, ki rojeva premalo otrok, ki postavlja svetovne rekorde v številu samomorov in je še največkrat sam s sabo sprt, je tudi tak odliv še posebej zaskrbljujoč. Mi pa smo še pred kratkim, pač

v skladu z vsejugoslovansko izključujočo se logiko, emigrantom še to težko priznavali, da so še Slovenci. Spominjam se npr. priprav za mali leksikon CZ o slovenski književnosti, ko so imeli celo „strokovnjaki“ resne pomisleke, ali uvrstiti v leksikon Tineta Debeljaka ali Mirka Javornika, čeprav je o literarnem življenju med obema vojnama v Sloveniji tako rekoč nemogoče resno razmišljati, če ne upoštevamo uredniškega in prevajalskega dela Tine Debeljaka. Še tako zagriženi ostareli belogardisti iz Buenos Airesa ne more niti približno toliko škodovati Jugoslaviji in samoupravne mu socializmu kot jima škoduje dejstvo, da nam še vedno vladajo (tudi) ljudje, ki so nas pripeljali v današnje krizo. Direktna posledica ukrepov vlade, ki jo je vodil človek, ki je zdaj član zveznega predsedstva, je dejstvo, da morajo danes tisoči od štirih zjutraj čakati v vrstah za t. i. „socialni“ kruh. Vsi slovenski politični emigranti so naredili Jugoslaviji manj škode kot en sam tak jugoslovanski politik, in tudi na Slovenskem ni malo takih. Dejstvo, da je emigrantov toliko, pa kaže še na to, da v resnici nismo sposobni dialoga in pluralizma, pa naj še toliko navijamo zanju. Dokler nima vsakdo s kakršnokoli vizio in alternativo političnega in sploh družbenega razvoja pravice enakopravno nastopiti na svobodnem (ne enotnem!) tržišču idej, dotlej bomo še imeli politično emigracijo, dotlej bodo mnogi pametni ljudje morali na tujem prodajati svojo pamet in mnogi bodo iz tujine tako rekoč morali (marsikdo niti ne po lastni želji) sovražiti svojo domovino (Tega pa ne! Op. ur. SS) in njeno oblast.